

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	7. april 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

Kopinoravtalen

KA har forlenget den sentrale avtale med Kopinor om kopiering i Den norske kirke. De som har sluttet seg til avtalen kan kopiere opphavsrettslig beskyttet materiale innenfor de rammer som avtalen setter. KA vil med dette rundskrivet informere om status i avtaleutviklingen, og presisere noen forhold som er aktualisert i forbindelse med gudstjenestereformen og ny salmebok. Rundskrivet er utformet i samråd med Kopinor, Se også KA-rundskriv nr. 6/2012, 6/2009, 7/2005 og 9/2003 med historikk om avtalen.

KA og Kopinor har prolongert (forlenget) sentralavtalen om kopiering som KA på vegne av fellesråd og menighetsråd har inngått med Kopinor. Avtalen gjelder nå fram til 31. desember 2015. Gjeldende avtale utløp ved utgangen av 2012, men har blitt prolongert i de påfølgende årene. Dette innebærer at vederlaget til det enkelte fellesråd kun er justert for folketallsutvikling og generell prisvekst.

I utgangspunktet er det ikke anledning til å kopiere opphavsrettslig materiale uten avtale med den som har opphavsretten. Avtalen gir imidlertid fellesråd som har sluttet seg til avtalen adgang til å kopiere lovlig fra beskyttet materiale, innenfor visse rammer, mot betaling av et vederlag som faktureres årlig til hvert fellesråd tilsluttet avtalen. Faktura for vederlaget i 2015 er sendt fra Kopinor til alle fellesråd som har sluttet seg til avtalen.

Avtalen omfatter:

- All virksomhet som drives i regi av fellesrådet eller menighetsrådene, inkludert kopiering som foretas av ansatte i fellesråd/menighetsråd, prester og frivillige.
- Kopiering og bruk av alt beskyttet materiale, inkludert utenlandske utgivelser. Med kopiering menes avskrift, foto-kopiering og digital kopiering, herunder

skanning, lagring og utskrift, samt kopiering for visning på skjerm/prosjektor.

Avtalen omfatter ikke:

- Kopiering som skjer for tiltak i regi av organisasjoner og andre virksomheter, selv om de benytter kirkens kopimaskin eller bruker kirkens lokaler
- Kopiering av musikkfiler, film, dataprogrammer mv.

Gjeldende avtaletekst kan leses som [vedlegg på KAs rundskriv 06/09](#).

KA ønsker å benytte anledningen til å minne fellesrådene om noen sentrale forhold i avtalen, og vi vil samtidig anmode om at aktuelle instanser i menighetene blir gjort oppmerksom på de muligheter og begrensninger for kopiering som følger av avtalen.

Opphavsrettslig materiale

Opphavsrett reguleres i Norge av åndsverkloven, og her omtales rammene for hva som er å anse som er å forstå som åndsverk og forståelsen av opphavsretten. Opphavsretten er bl.a. tidsbegrenset, som hovedregel til 70 år etter utløpet av opphavsmannens dødsår. Lover, forskrifter, rettsavgjørelser og andre vedtak av offentlig myndighet er uten vern.

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	7. april 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

Selve gudstjenesteordningene vedtatt av Kirkemøtet (*Den norske kirkes gudstjenestebok 2011*), samt regelverk og veiledningsstoff som ligger på <http://www.kirken.no> inneholder tekster som i hovedsak ikke er rettighetsbelagte. Disse kan man fritt kopiere fra uten de begrensninger som ligger i kopieringsavtalen.

Salmer, noter og bibeltekster mv er rettighetsbelagte verk. All kopiering av disse verkene må skje i samsvar med sentralavtalen for kopiering.

Kopiering av noter

Vi gjør oppmerksom på at avtalens § 12 setter flere begrensninger for kopiering av bl.a. noter. Ved beregning av vederlag for kopiering vil kopiering av noter fra enkelt-noter/notesamling medføre 12,5 ganger ekstra kostnad pr kopside sammenlignet med ordinært materiale. Dette tilsier at det er særlig grunn til å gjennomgå kopieringspraksis når det gjelder noter for å sikre at det skjer i tråd med avtalens forutsetninger.

Avtalen omfatter også digital kopiering. I tillegg til kopiering på papir gir sentralavtalen også tillatelse til digital kopiering og bruk, som f.eks. kopiering for framvisning på skjerm eller på vegg/lerret v.h.a. prosjektor. Digital kopiering omfatter også tilgjengeliggjøring av beskyttet materiale i virksomhetens interne, lukkede nettverk og ved e-post. Verk som gjøres tilgjengelig digitalt har samme vern etter åndsverkløven som verk som utgis i trykt form. Dette innebærer at også for digital kopiering av rettighetsbelagte verk må sentralavtalens bestemmelser legges til grunn for kopieringsadgangen.

Kopiering av liturgisk materiale og salmebok

I utgangspunktet vil en tilslutning til Kopinoravtalen også gi rett til å kopiere fra alle publikasjoner fra Eide forlags utgivelser, inkludert Norsk salmebok 2013. Det er likevel viktig å være oppmerksom på avtalens § 6 første ledd, der det heter: «*Kopiering skal ikke erstatte, men være et supplement til kjøp av utgitt materiale. Kopiering skal således bare skje når det ikke er rimelig eller naturlig å anskaffe materialet fra bokhandel, billedarkiv mv.*»

Det er derfor anledning til å kopiere rettighetsbeslag materiale såfremt det ikke skjer *omfattende, regelmessig eller systematisk*.

For salmebøker innebærer dette at det bør anskaffes salmebøker i et antall som er tilstrekkelig for normal/ordinær bruk. Kopiering fra salmebok eller annet beskyttet liturgisk materiale vil kunne skje ved mye besøk eller ved andre spesielle anledninger. Hvor mange salmebøker som skal dekke det «normale» besøket vil variere fra sted til sted, hvert menighetsråd/fellesråd må foreta denne avveiningen etter beste skjønn.

I tillegg til vanlige trykte utgaver av tekster og notemateriell, har Eide forlag lansert en abonnementsordning for digital tilgang til liturgisk materiale og salmebok. I abonnementsprisen ligger det innbakt vederlag til rettighetshaverne for kopiering. Dette gir adgang til å kopiere eller vise på skjerm/lerret alt det liturgisk materialet uten de begrensninger som følger av sentralavtalen om kopiering i Den norske kirke.

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	7. april 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

Abonnementsordning med Eide forlag er nødvendig for de som har som normalordning at gudstjenesteprogram som inneholder beskyttet materiale kopieres (enten på papir eller skjerm/prosjektorvisning).

Abonnementsordning er ikke nødvendig dersom kopiert gudstjenesteprogram som brukes som normalordning kun inneholder selve gudstjenesteordningen/liturgien (uten salmer, noter, bibeltekster mv)

Det er også andre forlag mv. som utgir publikasjoner eller tilbyr abonnementsordninger hvor fri bruk/kopiering er en del av konseptet.

Systematisk oppbygging av verksdatabase

Systematisk oppbygging av digitale verkdata-baser av rettighetsbelagt materiale regnes som forlagsmessige framstillinger og er ikke dekket av kopieringsavtalen, jf. avtalens § 9. En slik digital verkdatabase kan f.eks. være en større samling av salmer/sanger på en pc eller på en minnepinne for bruk i gudstjenester mv. Siden systematisk oppbygging av digital verkdatabase ikke er dekket av kopieringsavtalen, så må fellesrådet/menighetsrådet der man vil opparbeide en slik database, klarere hvert enkelt verk med hver enkelt rettighetshaver i forkant av oppbyggingen av en slik database.

Fellesråd/menighetsråd må altså ta kontakt med hver enkelt rettighetshaver, og få dennes tillatelse til å benytte seg av verk fra den aktuelle rettighetshaver for å kunne benytte dennes verk i en digital verksdatabase.

Beregning av vederlag

Et grunnleggende kjennetegn ved sentralavtalen som KA har inngått med Kopinor, er at den er kollektiv og solidarisk. Det betyr at vederlaget som faktureres det enkelte fellesråd, er fastsatt med utgangspunkt i statistiske undersøkelser av kopiering i Den norske kirke. Undersøkelsene er gjennomført i et representativt utvalg av fellesråd-/menigheter. Vederlaget er beregnet som et beløp pr innbygger, se avtalens §§ 24 og 25. Dette innebærer at omfanget i faktisk kopiering på det enkelte sted ikke fanges opp på annen måte enn gjennom telling av kopieringsvolumet i de aktuelle periodene hos de som trekkes ut for undersøkelse. Fellesråd som gjennomgående kopierer mer eller mindre enn gjennomsnittet, blir likevel fakturert for andelen av det samlede vederlaget fordelt etter folketall i kommunen. Nåværende avtale gir ikke grunnlag for lavere pris for de som har inngått abonnementsordning med Eide forlag.

Kan et fellesråd stå utenfor sentralavtalen?

De virksomhetene som ikke har behov for å kopiere noe beskyttet materiale i sin virksomhet, verken analogt eller digitalt, behøver ikke slutte seg til KAs sentralavtale med Kopinor. KA erfarer at det bare unntaksvis er sannsynlig at et fellesråds-område ikke trenger en avtale om kopiering. Det er gjerne mer av tilgjengelig materiale som er beskyttet iht. åndsverkløven enn det man gjerne tenker seg, og at også annet materiale enn salmer og liturgi, f.eks. noter kopieres. Vi vil derfor anbefale at alle kirkelige fellesråd

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Saksbehandler:	Bente Vangdal Espenes	Dato:	7. april 2015
----------------	-----------------------	-------	---------------

(menighetsråd i ettsoknskommuner) slutter seg til avtalen. Fellesråd som ønsker å tiltre avtalen kan ta kontakt med KA og be om fullmaktsskjema.

Ny statistisk undersøkelse

KA har siden 1997 vært avtalepart i sentralavtale om kopiering med Kopinor, en avtale som kirkelige fellesråd kan slutte seg til. KA finner det nå hensiktsmessig at Kirkerådet overtar som avtalepart. Kirkerådet trer allerede nå inn i en arbeidsgruppe sammen med KA og Kopinor som arbeider med en kopieringsundersøkelse for kopiert beskyttet materiale. Etter planen vil Kirkerådet forhandle med Kopinor om en

sentralavtale om kopiering gjeldende fra 2016.

Vederlaget fra og med 2016 vil bli beregnet på nytt på bakgrunn av beregnet omfanget av kopiering av beskyttet materiale i en ny undersøkelse. Kirkerådet, KA og Kopinor vil gjennomføre en ny statistisk undersøkelse i løpet av 2015. De menigheter og fellesrådsområder som vil bli trukket ut for en slik undersøkelse vil bli kontaktet direkte.

Spørsmål til avtalen mellom KA og Kopinor kan rettes til Bente Vangdal Espenes eller Øystein Dahle i KA.

FRANK GRIMSTAD
adm.dir.

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Postdresse:
Postboks 1034 Sentrum
0104 OSLO

Telefon: 23 08 14 00
Telefax: 23 08 14 09

www.ka.no
ka@ka.no

Org.nr: NO 971 273 003 MVA
Kontonr: 3000 15 30344

